

Preventiv 2015

Plan da finanzas 2016 - 2020

M E S S A D I

dalla suprastanza communal al cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Prezias signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

La suprastanza communal ha l'entschatta november 2014 suttamess il preventiv 2015 al cussegl da vischnaunca menziunond ch'il resultat dil cash-flow seigi nuncuntenteivels. Gia avon che suttametter il preventiv 2015 per l'emprema gada al parlament ein las cefras vegnidas surluvradas e pliras mesiras da spargn instradadas e realisadas.

Il cussegl da vischnaunca ha returnau ils 21 da november 2014 il preventiv 2015 alla suprastanza communal cun l'incarica da presentar entochen miez schaner 2015 in niev cun in meglier resultat. Sco finamira finanziaria stoppi il cash-flow vegnir alzaus sin ca. 1 milliun francs per garantir vinavon il spazi per minimalas investiziuns.

La suprastanza communal ei sunter quella decisiun ida ladinamein alla lavur ed ha fixau en sia seduta dils 8 da december 2014 differentas mesiras pusseivlas per ademplir l'incarica dil cussegl da vischnaunca.

Ils 12 da december 2014 ha il cussegl da vischnaunca eligi ina cumissiun parlamentara predeliberonta che dueigi examinar la proposta elaborada dalla suprastanza communal e preparar comunablaimein il preventiv 2015 per mauns dalla tractaziun entras il cussegl da vischnaunca. Ella la cumissiun ein vegni eligi:

- cusseglier Livio Zanetti, president
- cusseglier Christoph Berger
- president dil cussegl da vischnaunca Flavio Murer

Ils 18 da december 2014 ha giu liug l'emprema seduta denter la cumissiun parlamentara e la suprastanza communal. A caschun da quella seduta han ils commembers dalla cumissiun predeliberonta retschert la gliesta confidenziala cun pusseivlas mesiras per migliurar il cash-flow el preventiv 2015. La suprastanza communal ha explicau ch'en in emprer pass hagi mintga cau da departament menau discuors cun ils cauemploiai e retschercau pusseivladads per migliurar la situaziun finanziaria. Tier il persunal han ins sespruau da midar las temas en favur dad aunc megliera qualidad da prestaziun.

Sunter quella seduta han ils commembers dalla cumissiun parlamentara repassau en atgna reschia las pusseivlas mesiras per migliurar il cash-flow, senza far menziun dad atgnas novas propostas.

En ina secunda seduta dils 22 da december 2014 ein la cumissiun parlamentara e la suprastanza communal secunvegnidas da surprender las mesiras proponidas el niev sboz dil preventiv 2015. La cumissiun ha formulau sia posiziun generala en in rapport, il qual ei aschuntaus a quest messadi.

Survesta generala dil preventiv 2015 surluvrau

Quest messadi vala sco completaziun dil messadi 19-2013/2016. Aschia vegn serestrenschiu sin las midadas essenzialas.

Il quen current preveda expensas da 15.26 milliuns francs ed entradas da 15.67 milliuns francs. Cheutras seresulta in surpli d'entradas da frs. 406'100.--. Il preventiv 2015 quenta cun investiziuns da 4.68 milliuns francs ed entradas da 2.85 milliuns francs. Ordlunder seresultan investiziuns nettas dad 1.83 milliuns francs. Il cash-flow sa aschia vegnir augmentaus sin frs. 980'900.--.

La suprastanza communal ha examinau primarmein mesiras substanzialas cun consequenzas rigurasas da prestaziun sco reducir plazzas, strihar ni reducir purschidas sco p.ex. model C per il scalem superieur dalla scola populara. Era il manteniment dall'infrastructura, realisar novas collaboraziuns ni novs consorzis intercommunals ein stai temas centrals dall'examinaziun. Ulteriuras mesiras d'optimaziun a miez cuorta vesta sco l'integraziun dallas corporaziuns d'aua el menaschi dalla vischnaunca ni la vendita dall'anteriura casa da scola a Segnas ein vegnidas discussiunadas. Las mesiras ein tenor incarica dil cussegl da vischnaunca persistentas ed influenzeschon ils quens comunals dils proxims onns.

Las expensas ein vegnidas reducidas per rodund frs. 290'000 e las entradas ein s'augmentadas per rodund frs. 235'000. La gronda cumpart dallas plientradas ei d'attribuir ad in augment dallas taxas per canalisaziun e serenera che drova per reussir gronds sforzs politics da tuttas autoritads communalas.

Scola

En connex cun la preparaziun dil preventiv 2016 sto vegnir discussiunau ulteriurs respargns entras optimar ils pensums d'instrucziun. Plinavon duein ils transports da scola vegnir optimai. En quei connex duei vegnir sclariu, schebein porscher il gentar vegness pli favoreivel che d'organisar ils transports sur miezdi. La qualitat dall'instrucziun duei denton buca pitir, quei era en vosta a futuras collaboraziuns intercommunalas e dalla finamira da posiziunar la vischnaunca da Mustér sco center da scolaziun.

Center da sport e cultura

Il Center da sport e cultura (CSC) ha medemamein evaluau pliras propostas d'optimar il resultat. Sut igl aspect da stuer spargnar eis ei buca sempel d'encurir in niev meinafatschenta dil CSC. Ei vegn era vinavon tschercau pusseivladads da cooperaziun (p.ex. CSC e Bogn Sedrun). Sco liug da center occuoran alla vischnaunca cuosts supplementars per purschidas regionalas.

Il surpli expensas ei vegnius sbassaus el preventiv per frs. 30'000.

Energia - fiera libra

En connex cun la cumpra d'energia vegn giudicau mintga singul menaschi e buca la vischnaunca sco in client. Per saver cumprar energia sin la fiera libra sto in menaschi haver in consum minimal da 100'000 kWh. Ord quei motiv cumpran naven da 2015 il CSC e la serenera l'energia sin fiera libra e san aschia profitar da meglieras cundiziuns. Ils ulteriurs edifecis contonschan buca la limita minimala.

Donns d'uaul

Las malauras digl atun vargau han caschun gronds donns en nos uauls e derschiu in grond diember da pegns. Rodund 10'000 m³ lenna derschida sto per prevegnir al prighel dil bau-scorsa vegnir rumida. Ina cumpart dallas lavurs ha muort la bun'aura saviu vegnir exequida aunc el 2014. El preventiv 2015 ha quei la suandonta midada per consequenza:

811.314.00 Donns d'uaul	frs.	1'600'000
811.435.00 Vendita da lenna da diever	frs.	700'000
811.461.00 Contribuziuns per donns d'uaul	frs.	900'000

Las expensas vegnan cuvretgas entras las entradas, aschia ch'ellas ein neutralas enviers il resultat final.

Amortisaziun investiziun Ovra Acletta

Sin cussegliaziun digl Uffeci da vischnauncas vegn l'investiziun ell'Ovra Acletta amortisada sco suonda e buca sco previu engrevegiada directamein alla reserva:

981.332.00 Amortisaziuns supplementaras	frs.	225'000
981.480.00 Prelevaziun ord reserva energias regenerablas	frs.	225'000

Quellas duas completaziuns han negina influenza sil resultat dil quen current e sil cash-flow. El quen d'investiziun vegn l'investiziun cudischada sut il conto 860.525.00 ed ella bilanza debitada alla reserva speciala per energias regenerablas (cto. 288.01).

Sin la fin 2014 ein las empremas lavurs da projectaziun per l'Ovra Acletta vegnidadas fatgas. Medemamein ein ils emprems resultats dil rapport ecologic avon maun. El decuors dil meins schaner 2015 ha liug ina seduta culs uffecis cantunalas cumpigliai nua ch'ils emprems resultats vegnan discussiunai. Tenor plan da termins vegn il project en detagl elaboraus entochen la fin 2015.

Entginas constataziuns

La plipart dallas expensas ei ligiada, seigi quei muort il dretg surordinau ni muort cunvegna e collaboraziuns intercommunalas. Corrispondentamein ei il spazi d'agir fetg limita. Cunzun las expensas tiel socialessa ein carschidas ils davos onns considerablamein. Quellas expensas vegnan a crescer surproporzionalmein ils proxims onns, quei cunzun a vesta dil svilup demografic. Supplementaramein meinan mesiras da spargn tier Confederaziun e Cantun a plicuosts tier las vischnauncas, las qualas san buca adossar vinavon las expensas.

Survesta dallas cefras indicativas

Rechnungsjahr (R) / Budget (B)	R 2011	R 2012	R 2013	B 2014	B 2015
Kennzahl	in CHF				
Selbstfinanzierung (Cashflow)	2'283'687	7'903'748	2'703'891	602'500	980'900
Schuldenentwicklung (Brutto)	15'358'934	14'298'000	11'187'000	11'828'000	12'681'500
Nettoschuld je Einwohner ¹⁾	-5'611	-2'919	-2'511	-3'359	-3'765
Kennzahl	in Prozent				
Selbstfinanzierungsgrad ²⁾	256	142	139	26	53
Selbstfinanzierungsanteil ³⁾	19	41	20	5	7
Kapitaldienstanteil ⁴⁾	13	8	7	8	6
Zinsbelastungsanteil ⁵⁾	2	1	1	1	0

(1) = Finanzvermögen abzüglich Fremdkapital / Minusbeträge bedeuten eine Verschuldung / Verschuldung klein: bis CHF 1'000; Verschuldung mittel: CHF 1'000 - 3'000; Verschuldung gross: CHF 3'000 - 5'000; Verschuldung sehr hoch: über CHF 5'000

(2) = Selbstfinanzierung in % der Nettoinvestition / Ideal: 100 % und darüber; gut bis vertretbar: 100 - 70 %; problematisch: unter 70 %

(3) = Selbstfinanzierung in % des Finanzertrages / Gut: über 20 %; mittel: 10 - 20 %; schwach: unter 10 %

(4) = Kapitaldienst in % des Finanzertrages / Klein: unter 5 %; tragbar: 5 - 15 %; hoch bis sehr hoch: 15 - 25 %; kaum noch tragbar: über 25 %

(5) = Nettozinsen in % des Finanzertrages / Klein: unter 2 %; mittel: 2 - 5 %; gross 5 - 8 %; sehr hoch (Verschuldung kaum noch tragbar): über 8 %

Center da sport e cultura - sanaziuns necessarias

Pil Center da sport e cultura ein las investiziuns 2015 - tenor il plan da finanzas - vegnidadas limitadas sin la summa da frs. 250'000.--. En la summa prevedida ei cunteniu:

Halla da tennis:

Sanaziun gardarobas/duschas/tualettas damas	frs.	37'000
Sanaziun gardarobas/duschas/tualettas umens	frs.	39'000
Sanaziun gallaria halla da sport	frs.	59'000
Sanaziun indrezs da fitness	frs.	65'000
Cumpart project e nova entrada	frs.	50'000
Total	frs.	250'000

La suprastanza communal propona da deliberar il credit da frs. 250'000 per l'execuziun dallas diversas lavurs necessarias. Plinavon savess la sanaziun dil tetg cun nez fotovoltaic esser ina investiziun che sa vegnir anticipada.

Plan da finanzas

La suprastanza communal ei sefatschentada intensivamein cul plan da finanzas, il qual dat ina survesta a mesa e liunga vesta cun risguardar il svilup dil quen current e dallas investiziuns prevedidas.

La vischnaunca da Mustér ha in grond basegn da sanar l'infrastructura. En vesta allas resursas finanzialas ordvart limitadas ein suandonts projects necessaris vegni spustai:

- sanaziuns da numerusas vias
- sanaziun casa da scola Cons
- sanaziun cunzun exteriura dil CSC
- sanaziun da canalisaziun e serenera a Raveras/Disla

- novas sereneras a Cavardiras e Pardomat
- manteniment resp. novas vias forestalas (cunzun Via Run)
- remplazzament illuminaziun publica
- projects turistics (participaziun communal)

La suprastonza communal ha fixau las cefras indicativas. Bein vegn la vischnaunca da recaltgar in cash-flow. Quel tonscha denton buca da finanziair las investiziuns previdas. Malgrad reducir marcantamein las investiziuns previdas e necessarias, s'augmenta il deivet d'actualmein 10 mil. francs (2013) sin bunamein 14 mil. francs (2020). Ord vesta dils bass tscheins per emprests e dalla promoziun dall'economia indigena sa la suprastonza communal responsar quei augment.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun e la cumissiun parlamentara predeliberonta

propona

la suprastonza communal al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il preventiv 2015 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21, lit. a dalla constituiun communal;
2. conceder in credit da frs. 250'000 per las investiziuns previdas el Center da sport e cultura cun suttametter quella decisiun al referendum facultativ conform ad art. 21, lit. c dalla constituiun communal;
3. prender enconuschientscha dil plan rullont da finanzas 2016 - 2020.

Suprastonza communal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

Francestg Cajacob

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 5 da schaner 2015

Procedura per la tractaziun dil preventiv 2015

Ils detagls tier las singulas posiziuns ed adattaziuns enviars igl emprem sboz ein cuntenidas en in commentari detagliau. Sco usitau, han las cusseglieras ed ils cussegliers la pusseivladad da prender investa da quei document en casa communal (s'annunziar al spurtegl).

Per garantir in tractament efficient, supplichein nus ils commembers dil cussegl da sclarir damondas da pintga muntada ordavon cun ils geraus responsabels, respectivamein cul canzlist. Damondas ni propostas da pli gronda muntada supplichein nus d'inoltrar ordavon all'administraziun communal, sinaquei che nus saveien far las preparativas necessarias per in tractament serius e speditiv.

Annexas:

- Rapport dalla cumissiun parlamentara
- Survesta dil preventiv 2015
- Quen current - preventiv 2015
- Quen d'investiziun - preventiv 2015
- Quen Center da sport e cultura - resumaziun preventiv 2015
- Plan da finanzas 2016 - 2020 (survesta, quen current, program d'investiziun, cefras indicativas)